

Crna Gora

Ministarstvo vanjskih poslova

Br. 6/4-900/21-3426

Podgorica, 17. jun 2021.

PLATFORMA
za učešće ministra vanjskih poslova Đorđa Radulovića na sastanku ministara vanjskih poslova Višegradske grupe i Zapadnog Balkana u Poznanju, 28. juna 2021. godine

Na poziv poljskog ministra vanjskih poslova Zbignjeva Raua, ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović će učestvovati na sastanku ministara vanjskih poslova država članica Višegradske grupe (V4) i Zapadnog Balkana, koji će se održati u Poznanju 28. juna 2021. godine.

Višegradska grupa (V4)

Višegradska grupa (V4) je osnovana 1991. godine od strane vlada Čehoslovačke, Mađarske i Poljske, u mađarskom gradu Višegradu, u cilju saradnje tri zemlje (poslije raspada Čehoslovačke – četiri) na putu približavanja Evropskoj uniji. Od njihovog ulaska u EU 2004. godine, aktivnosti su usmjerene na jačanje stabilnosti regiona Centralne Evrope kroz saradnju sa evropskim i transatlantskim institucijama, regionalnim strukturama i zemljama pojedinačno. Rad je posebno usmjeren na promociju vrijednosti u oblastima kulture, obrazovanja, nauke i razmjene informacija. Jedan od prioriteta rada V4 je saradnja sa Zapadnim Balkanom, kroz podršku evropskoj i evroatlantskoj integraciji regiona.

V4 funkcioniše po principu periodičnih sastanaka na različitim nivoima, od najviših političkih susreta do ekspertskih konsultacija i aktivnosti nevladinih asocijacija regiona. Aktuelni projekti se sprovode u oblastima kulture, zaštite životne sredine, unutrašnje sigurnosti, odbrane, nauke i obrazovanja, a u planu je jačanje saradnje u oblasti pravde, saobraćaja, turizma i informacionih tehnologija.

Vodeći se principima dobrosusjedskih odnosa i željom da promovišu projektno-orijentisanu saradnju, države V4 su osnovale Međunarodni višegradski fond (IVF), sa sjedištem u Bratislavi. Osnovan je 2000. godine, sa godišnjim budžetom od osam miliona eura, i pruža podršku razvoju saradnje u oblastima kulture, naučne i studentske razmjene, istraživanja, prekogranične saradnje i promocije turizma. Fond finansira aktivnosti nevladinih organizacija i pojedinaca i na taj način značajno promoviše civilnu dimenziju u okviru V4.

Predsjedavanje se preuzima svake godine u julu, po principu rotacije, a aktuelni predsjedavajući je Poljska (do jula 2021. godine kada predsjedavanje preuzima Mađarska).

Poljsko predsjedavanje, pod motom „*Ponovo u pogonu*“ („*Back on track*“), desilo se u vrijeme krize bez presedana izazvane pandemijom COVID-19, pa je pandemija i prevazilaženje njenih posljedica uticalo na aktivnosti tokom poljskog predsjedavanja V4 u mnogim oblastima i aspektima. Poljsko predsjedavanje su obilježile dvije važne godišnjice: 20. godina rada Međunarodnog višegradskog fonda (IVF), koja je obilježena u junu 2020. godine i 30. godina postojanja Višegradske grupe, koja je obilježena u februaru 2021. godine. U Krakovu su se 17. februara 2021. godine sastali premijeri zemalja V4 i predsjednik Evropskog savjeta i svečano obilježili 30. godina od osnivanja Višegradske grupe februara 1991. godine.

Definisane su četiri prioritetne oblasti tokom poljskog predsjedavanja:

-„*Jaka V4 u jakoj Evropi*“ - cilj koji se odnosi na koordinaciju aktivnosti zemalja Višegradske grupe u okviru EU i podrazumjeva konsultacije i koordinaciju zemalja V4 na EU političkom nivou i jačanje uticaja V4 na proces odlučivanja u EU, zajedničko rješavanje ozbiljnih problema kao što su suše i smanjenje nivoa vode, produbljivanje saradnje V4 u sektorskoj politici i saradnju u V4+ formatu;

-„*Vraćanje u normalno stanje*“ - cilj koji se odnosi na borbu protiv pandemije COVID-19 i njene posljedice i podrazumjeva saradnju V4 u cilju oporavka nakon pandemije što je moguće prije i saradnju u oblasti zdravlja i nauke;

-„*Međuljudski kontakti*“ - cilj koji se odnosi na integraciju i koheziju unutar V4 i podrazumjeva saradnju u oblasti široko definisanih konekcija i sinergija („V4 konektivnost“), razvoj kontakata unutar V4 u oblasti kulture, mladih, obrazovanja, pravde, sporta itd, zajedničku promociju unutar V4 i obnavljanje i jačanje saradnje i prekograničnih kontakata koji su pogođeni pandemijom;

-„*Digitalne V4-e-V4*“, cilj koji se odnosi na razvoj saradnje V4 u digitalnom sektoru i podrazumjeva saradnju V4 u oblasti digitalne agende (uključujući digitalnu tranziciju, vještačku inteligenciju, robotiku, e-trgovinu, sajber sigurnost, izgradnju održivih odnosa unutar V4 kojima se omogućava zastupanje regionalnih interesa u okviru EU digitalne tranzicije), jačanje i poboljšanje saradnje unutar V4 u oblasti inovacija i primjene novih tehnologija, kao i poboljšanje V4 saradnje u oblastima Vladine tehnologije (GovTech), digitalizacije i podrške inovacijama kroz međunarodne inicijative i promovisanje saradnje između regionalnih privatnih i javnih učesnika.

Za vrijeme poljskog predsjedavanja, EU je ostala ključna platforma za saradnju zemalja V4. Osim saradnje u oblasti zdravstva, nastavljeno je koordinisanje u oblastima transporta, klimatske i migracione politike, tržišta rada, kao i budućnosti EU integracija.

Važno je istaći da je u okviru poljskog predsjedavanja nastavljena politička podrška Višegradske grupe procesu proširenja EU i integracionim naporima zemalja Zapadnog Balkana. U tom kontekstu, važan zadatak V4 predstavlja razmjena iskustava sa zemljama Zapadnog Balkana vezano za proces pridruživanja EU i prvih godina članstva u EU, u cilju njihovog motivisanja da nastave sa neophodnim reformama.

Fond za Zapadni Balkan (WBF) i mehanizam Think Balkans

Međunarodni višegradski fond (IVF) i zemlje Višegradske grupe su inicirale stvaranje projektno-orijentisanog mehanizma na Zapadnom Balkanu 2012. godine, nakon čega je na zajedničkim sastancima šefova diplomatija V4 i Zapadnog Balkana 2014. i 2015. godine usvojena Deklaracija

o osnivanju Fonda za Zapadni Balkan (WBF) sa sjedištem u Tirani i potpisan je Sporazum o osnivanju Fonda. WBF je zvanično inaugurisan 5. septembra 2017. na Bledu. Crna Gora je predsjedavala WBF tokom 2020. godine i izuzetno je aktivna u svim projektima koje finansira i implementira WBF na regionalnom nivou i to u oblastima kulture, obrazovanja i nauke, održivog razvoja, mladih i sporta. Višegradska grupa (V4) daje podršku Fondu za Zapadni Balkan kroz tehničku pomoć Međunarodnog višegradskog fonda (IVF). Na sastanku ministara vanjskih poslova Višegradske grupe i Zapadnog Balkana, koji je održan u Pragu 27. februara 2020. godine, Međunarodni višegradski fond (IVF) je sa WBF potpisao II Memorandum o razumijevanju o implementaciji tehničke pomoći. Potpisani II Memorandum o razumijevanju je fokusiran na tehničku pomoć za WBF u iznosu od 60.000 eura za 2-godišnji period.

Međunarodni višegradski fond (IVF) će finansijski podržati projekat za zemlje Zapadnog Balkana Think Balkans u početnoj fazi, po uzoru na platformu Think Višegrad koji predstavlja uspješan model na osnovu koga će se formirati budući mehanizam Think Balkans. Osnivanje mehanizma Think Balkans ima za cilj da stvori trajni model saradnje između tink-tenk organizacija Zapadnog Balkana i državnih institucija odgovornih za vanjsku politiku i regionalnu saradnju. Platforma Think Višegrad je finansirana od Međunarodnog višegradskog fonda (IVF) i stvorena 2012. godine u cilju jačanja saradnje tink-tenk organizacija u centralnoj Evropi i Višegradske grupe (V4). Think Višegrad predstavlja mrežu strukturnog dijaloga o pitanjima od strateškog regionalnog značaja koja analizira ključne teme Višegradske grupe (V4) i na osnovu toga priprema preporuke vladama zemalja V4, godišnjem predsjedavajućem V4, kao i Međunarodnom višegradskom fondu (IVF). Inicijalni sastanak predstavnika ministarstava vanjskih poslova zemalja Zapadnog Balkana, tink-tenk organizacija u regionu i predstavnika V4 je održan 11. decembra 2020. godine, a nakon toga 7. maja 2021. godine. Cilj drugog sastanka je bio da predstavnici svih MVP Zapadnog Balkana odaberu tri teme od šest ponuđenih, na osnovu kojih će tink-tenk organizacije kao partnerske organizacije sačiniti tri regionalne analize na teme koje su od zajedničkog interesa za region Zapadnog Balkana. Na sastanku je diskutovano o nacrtu Memoranduma o saradnji između predstavnika MVP Zapadnog Balkana i predstavnika MVP Višegradske grupe o stvaranju mehanizma Think Balkans, koji je inicijalno trebalo da bude potpisan u Poznanju na sastanku ministara vanjskih poslova V4 i ZB 28. juna. Institut za demokratiju „Societas Civilis“ (IDSCS) iz Skoplja će koordinisati, predstavljati i nadgledati rad Think Balkans. U periodu 9-11. jun istraživački tim zemalja V4 posjetio je Crnu Goru.

Sastanak ministara vanjskih poslova Višegradske grupe (V4) i Zapadnog Balkana u Poznanju, 28. jun 2021. godine

Višegradska grupa (V4) saraduje sa Zapadnim Balkanom kroz okvir „V4+ZB“, jasno podržavajući evropska stremjenja i evroatlantsku perspektivu šest država, koju vide kao ključni faktor stabilnosti regiona. Na tim linijama, od 2014. godine se održavaju zajednički redovni godišnji sastanci šefova diplomatija. Domaćin ovogodišnjeg sastanka je poljski ministar vanjskih poslova Zbignjev Rau, predsjedavajući V4, a poziv je, osim šefovima diplomatija V4 i Zapadnog Balkana (Crne Gore, Srbije, Kosova, Sjeverne Makedonije, Bosne i Hercegovine i Albanije), upućen i EU

partnerima: evropskom komesaru za susjedstvo i proširenje Oliveru Varheljiju, visokom predstavniku Evropske unije za spoljnu i bezbjednosnu politiku Žozefu Borelu, specijalnom predstavniku EU za Zapadni Balkan Miroslavu Lajčaku, kao i ministrima vanjskih poslova Hrvatske i Slovenije.

Sastanak u Poznanju predstavlja priliku da učesnici razmijene mišljenja o aktuelnom stanju kada je riječ o procesu proširenja Evropske unije, COVID-19 i post-pandemijskom oporavku, kao i o regionalnoj saradnji. Šefovi diplomatija V4 i ZB će, takođe, imati priliku da daju kratki osvrt na dostignuća Fonda za Zapadni Balkan, kojim tokom 2021. godine predsjedava Sjeverna Makedonija.

Značaj učešća delegacije Crne Gore

Učešće delegacije Crne Gore, koju će predvoditi ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović, predstavlja dobru priliku za dalju promociju napretka i ostvarenih rezultata Crne Gore na nacionalnom, regionalnom i evropskom planu, kao i razmjenu mišljenja sa ministrima država V4 i Zapadnog Balkana o politici proširenja EU, post-pandemijskom oporavku, političkim odnosima u regionu, kao i modelima za unapređenje procesa reformi u kontekstu evropskih i evroatlantskih integracija država Zapadnog Balkana. Učešće na ministarskom skupu u Poznanju će otvoriti mogućnost da se ukaže na značaj daljeg progressa Crne Gore ka EU i istovremeno istakne njena posvećenost kontinuiranom unapređenju regionalnog dijaloga i promocije zajedničkih vrijednosti zasnovanih na evropskim principima i standardima.

Učešće na ministarskom skupu u Poznanju biće prilika da se diskutuje o razvoju i budućim planovima Fonda za Zapadni Balkan (WBF), koji je napravljen po modelu Međunarodnog višegradskog fonda (IVF) i koji se nalazi u regionalnom vlasništvu.

Imajući u vidu da je započet projekat Think Balkans koji za cilj ima stvaranje trajnog mehanizma saradnje između tink-tenk organizacija Zapadnog Balkana i državnih institucija odgovornih za vanjsku politiku i regionalnu saradnju, na osnovu uspješnog modela Think Višegrad koji funkcioniše u Višegradskoj grupi, sastanak će biti prilika da se diskutuje o značaju navedenog mehanizma i budućim aktivnostima koje uključuju potpisivanje Memoranduma o saradnji između predstavnika MVP Zapadnog Balkana i predstavnika MVP Višegradske grupe.

Učešće delegacije Crne Gore na sastanku u Poznanju će predstavljati dodatni doprinos međunarodnom položaju Crne Gore i potvrditi njenu ulogu čuvara i promotera ideje stabilnosti i pomirenja u regionu Zapadnog Balkana, kao i njenu pozicioniranost kao lidera u procesu pristupanja Evropskoj uniji.

Sastav delegacije

U delegaciji, koju će predvoditi ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović, će biti:

- Stanica Anđić, direktorica Direkcije za UN u Generalnom direktoratu za multilateralne i međunarodno pravne poslove
- Robert Markić, otpravnik poslova ad interim u Ambasadi Crne Gore u Republici Poljskoj

Troškove učešća crnogorske delegacije na sastanku u Poznanju snosiće organizator i Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore.

PRIJEDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____ 2021. godine, razmotrila i usvojila Platformu za učešće ministra vanjskih poslova Đorđa Radulovića na sastanku ministara vanjskih poslova Višegradske grupe i Zapadnog Balkana u Poznanju 28. juna 2021. godine.

2. Istovremeno, Vlada je odredila i članove crnogorske delegacije koju će predvoditi ministar vanjskih poslova Đorđe Radulović :

- Stanica Anđić, direktorica Direkcije za UN u Generalnom direktoratu za multilateralne i međunarodno pravne poslove
- Robert Markić, otpravnik poslova ad interim u Ambasadi Crne Gore u Republici Poljskoj